

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Józef Górny**

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2011 r.

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

KNO-4100-02-01/2011
P/10/076

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz.1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała w Biurze Rzecznika Praw Dziecka wykonanie w 2010 r. budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 8 kwietnia 2011 r., stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, Najwyższa Izba Kontroli przekazuje Panu Rzecznikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2010 r. budżetu państwa w części 14.

Formułując ocenę pozytywną wzięto pod uwagę: terminowe odprowadzanie dochodów na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych, terminowe sporządzanie sprawozdań budżetowych na podstawie danych ewidencji księgowej, dokonywanie zmian w planie wydatków budżetowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK po kontroli wykonania budżetu państwa w 2009 r.

Pojedyncze nieprawidłowości, opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, nie wpłynęły na ocenę ogólną.

1. W 2010 r. w cz. 14 zaplanowane dochody w wysokości 2,0 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 1,0 tys. zł., tj. w 50% i dotyczyły wynagrodzenia z tytułu terminowego wpłacenia

podatku dochodowego od osób fizycznych oraz wykonywania zadań związanych z ustalaniem i wypłatą świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

2. Zaplanowane wydatki w wysokości 7.490 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 7.488,8 tys. zł, tj. 99,98% (w trakcie roku budżetowego nie dokonywano zmian).

Największe wydatki w cz. 14 poniesiono w 2010 r. na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 3.621,5 tys. zł (48,4%) oraz na usługi pozostałe – 1.554,5 tys. zł (20,8%).

Na koniec 2010 r. w części 14 wystąpiły zobowiązania niewymagalne w łącznej kwocie 244,5 tys. zł i dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

3. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, co wynika z badania systemu rachunkowości, przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz objętych kontrolą 136 dowodów księgowych i zapisów księgowych o łącznej wartości 2.150,8 tys. zł, z tego 128 dowodów wybranych metodą monetarną i osiem dowodów wybranych celowo.

4. NIK pozytywnie opiniuje wiarygodność rocznych sprawozdań budżetowych. Roczne sprawozdania budżetowe: o stanie środków na rachunkach bankowych (Rb-23), z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb 28), sprawozdania o stanie należności i o stanie zobowiązań za IV kwartał 2010 r. (Rb N i Rb-Z) zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych z ewidencji księgowej i przekazują prawdziwy obraz dochodów i wydatków w 2010 r., a także należności i zobowiązań na koniec 2010 r.

5. Przeciętne zatrudnienie w cz. 14 w 2010 r. wyniosło 53 etaty (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) i było niższe o jeden etat niż planowano.

Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w kwocie 3.111,4 tys. zł, tj. w 100% planu. W 2010 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego zatrudnionego wyniosło 4.892,20 zł i w stosunku do 2009 r. zmniejszyło się o 607,80 zł, tj. 11,1%, co wynikało ze wzrostu przeciętnego zatrudnienia o osiem etatów.

6. W trakcie kontroli realizacji zamówień publicznych stwierdzono, że w 2010 r. poniesiono wydatki w kwocie 42,7 tys. zł (0,6% wydatków) na obsługę prawną Biura RPD na podstawie umowy podpisanej przez byłego Dyrektora Biura RPD, bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Usługi te były świadczone na podstawie umowy z dnia 1 sierpnia 2010 r. zawartej na okres 12 miesięcy z radcą prawnym prowadzącym Kancelarię w Warszawie, za wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 7 tys. zł netto, co stanowiło

84 tys. zł, tj. 21.880,7 euro, wg średniego kursu złotego w stosunku do euro 3,839 wynikającego z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. Nr 224, poz. 1796). Pomimo że wartość usług w podpisanej umowie przekraczała równowartość 14 tys. euro, nie przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Stanowiło to naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.) w związku z art. 9 pkt 3 i art. 44 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.), zgodnie z którymi jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane są stosować przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych, a zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy.

7. W trakcie kontroli stwierdzono dwa przypadki przeprowadzenia kontroli z naruszeniem procedur określonych w zarządzeniach Rzecznika Praw Dziecka.

W kontroli przeprowadzonej w okresie od 29 marca do 9 sierpnia 2010 r. w pięciu zespołach merytorycznych Biura RPD w zakresie dokumentacji i terminowości załatwienia spraw stwierdzono naruszenie zasad określonych w załączniku do zarządzenia nr 26 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia zasad i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej w Biurze Rzecznika Praw Dziecka. Kontrola przeprowadzona została jednoosobowo przez osobę nie będącą pracownikiem Biura RPD, a w protokole kontroli brak było pouczenia o prawie złożenia zastrzeżeń do treści protokołu i prawie do odmowy podpisania protokołu oraz daty i podpisów dyrektorów skontrolowanych zespołów. W wyniku kontroli nie sporządzono wystąpienia pokontrolnego, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Stanowiło to naruszenie odpowiednio § 10 ust. 1, § 22 ust. 2 pkt 6 i 9, § 24 ust. 1 oraz § 26 ust. 1 załącznika do ww. zarządzenia Rzecznika Praw Dziecka.

W kontroli przeprowadzonej w dniach 1-2 i 17 grudnia 2010 r. w zakresie terminowości ekspedycji poczty wychodzącej stwierdzono naruszenie zasad określonych w załączniku do zarządzenia nr 18 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 13 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad i trybu przeprowadzania kontroli zarządczej w Biurze Rzecznika Praw Dziecka. W protokole kontroli brak było: zastrzeżenia o jego wykorzystaniu wyłącznie do użytku służbowego, wskazania przyczyn powstania nieprawidłowości, pouczenia o prawie złożenia zastrzeżeń do treści protokołu i o prawie do odmowy podpisania protokołu. Ponadto

protokół nie został podpisany przez osobę włączoną w toku kontroli do komisji powołanej do przeprowadzenia czynności kontrolnych. W wyniku kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, nie sporządzono wniosków pokontrolnych. Stanowiło to naruszenie odpowiednio § 21 ust. 2 pkt 4 - 6, § 23 ust. 1 oraz § 24 ust. 1 załącznika do ww. zarządzenia Rzecznika Praw Dziecka.

Stwierdzono ponadto, że przepisy zarządzenia nr 15 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 22 października 2008 r. w sprawie wprowadzenia zasad obiegu dokumentów stanowiących podstawę zaciągania i regulowania zobowiązań finansowych pokrywanych z budżetu Rzecznika Praw Dziecka nie zostały dostosowane do wprowadzonego z dniem 17 kwietnia 2009 r. Regulaminu organizacyjnego Biura RPD. Obowiązki w zakresie ostatecznej akceptacji dowodów księgowych do wypłaty, gospodarowania majątkiem rzeczowym Biura RPD oraz prowadzenia rejestru umów zostały przypisane kierownikowi komórki organizacyjnej (Wydziału Organizacyjno – Finansowego), która nie występowała w strukturze organizacyjnej Biura określonej w ww. Regulaminie.

8. Rzecznik Praw Dziecka, jako dysponent cz. 14 budżetu państwa, zgłosił do projektu ustawy budżetowej na rok 2010, w ramach budżetu zadaniowego, jedno zadanie *16.6 Ochrona praw dziecka*, w tym prawa do życia i ochrony zdrowia, do wychowania w rodzinie, do godziwych warunków socjalnych i prawa do nauki. Celem ww. zadania było zwiększenie skuteczności przestrzegania praw dziecka, które planowano osiągnąć poprzez dwa wykonywane w Biurze RPD działania: *16.6.1.1 Kampanie społeczne upowszechniające wiedzę na temat praw dziecka i sposobów postępowania w przypadkach naruszeń* oraz *16.6.1.2 Działania interwencyjne w sytuacjach naruszenia praw dziecka i monitorowanie przestrzegania prawa*. Dla monitorowania realizacji zadania zaplanowano wykorzystanie dwóch mierników: liczbę prowadzonych spraw przez Biuro RPD (10 tys. spraw rocznie) oraz wskaźnik świadomości istnienia instytucji Rzecznika Praw Dziecka wśród dzieci (33%). Nie zmierzono wskaźnika poziomu świadomości istnienia instytucji Rzecznika wśród dzieci. Z wyjaśnień Rzecznika wynika, że ze względu na brak funduszy nie zlecono badania ww. wskaźnika podmiotom zewnętrznym, a przyjęty wskaźnik wzrostu ilości rozpatrzonych spraw dotyczących dzieci nie odzwierciedlał w pełni założonego miernika.

W ramach działań interwencyjnych Biuro RPD prowadziło w 2010 r. 19.664 sprawy, tj. o 97 % więcej niż planowano, co wynikało z rozszerzenia ustawowych kompetencji Rzecznika (rozszerzenie funkcji kontrolnych oraz możliwości udziału w postępowaniach sądowych w sprawach dotyczących praw dziecka).

W 2010 r. w zakładowym planie kont nie wprowadzono zasad ewidencji księgowej w podziale na wydatki według działań budżetu zadaniowego.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zapewnienie udzielania zamówień na obsługę prawną z uwzględnieniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, sprawowanie kontroli zarządczej zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi oraz dostosowanie regulacji wewnętrznych w sprawie zasad obiegu dowodów księgowych do struktury organizacyjnej Biura RPD.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Rzecznika o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do treści art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, przysługuje Panu Rzecznikowi w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego prawo zgłoszenia do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.